

Oölogische en nidologische mededelingen 1947

DOOR

Tsj. Gs. DE VRIES.

Laaggeplaatste nesten van de Zwarte kraai, *Corvus c. corone* L.

Van verschillende zijden kreeg ik weer berichten over laaggeplaatste kraaiennesten (in het weiland, op een hooimijtje van circa 1.5 m hoogte, op een hoop greppelzoden), die er op zouden kunnen wijzen dat de vogel neiging vertoont tot grond- of bodem broeden. Eene neiging, die hoogstwaarschijnlijk verband houdt met het vele schieten op de, op hun gemakkelijk in het oogvallende boomnesten broedende ♀♀.

(de V.).

Abnormaal lang ei van Vlaamse gaai, *Garrulus glandarius* = *rufitergum*.

Op 10 Mei vonden wij bij Griendtsveen ten O. van Deurne een nest van deze vogel met één zeer lang ei. De vogel vloog eraf, doch liet het nest in de steek. Maten en gewicht: 35.2 x 21,9 en 585 mg. (W. Hellebrekers).

Rey („die Eier der Vogel Mitteleuropas“) vermeldt als maximum 36.0 x 24.5 mm en 0.645 gr.

(de V.).

Witte eieren van het Kneutje, *Carduelis c. cannabina* (L.).

Begin Mei werd ik opgebeld door den Heer M. de Jong uit de Hoek van Holland, die mij mededeelde dat hij in een struikje een nest met twee witte eieren had gevonden. Hij vroeg mij van welke vogel deze eieren konden zijn. Ik dacht toen aan de zeldzame variëteit van de Heggemus. Op 8 Mei had ik gelegenheid naar de Hoek van Holland te gaan. Het nest was inmiddels met drie eieren verlaten. Nest en nestplaats maakten mij duidelijk, dat het alleen van een Kneutje kon zijn, een variëteit die, hoewel niet zo zeldzaam als bij een Heggemus, toch zeer weinig voorkomt. Schaal en afmetingen normaal: gemiddeld 17 x 13.4 en 85 mg.

(W. Hellebrekers).

Ongevelekte blauw- en witte eieren van het Kneutje komen af en toe voor, witte ova van de Heggemus (beter Bastaard nachtegaal), die als regel ongevelekte blauwe eieren legt, zijn uiterst zeldzaam

(de V.).

Een merkwaardig legsel van de Boompieper, *Anthus t. trivialis* (L.).

Op 12 Mei vond ik in de Peel tusschen Griendtsveen en America een prachtige variëteit: Twee eieren met een zware kap van aaneengesloten, donkerbruine vlekjes aan de stompe pool, de spitse pool ongevelekt, blauwachtig grijs, het derde ei vertoont meer vlekjes aan de spitse pool, het vierde ei bijna normaal, alleen met kaptekening, het vijfde ei geheel normaal. Rey vermeldt en beeldt af een dergelijke variëteit, alleen is de kap meer roodbruin.

(W. Hellebrekers)

De eieren van den Boompieper behoren, met die van den Koekoek en de Grootte stern tot de meest variabele van al onze broedvogels.

(de V.).

Afwijkende legfels van de Zwartkoptuifluiter, *Sylvia a. atricapilla* (L.).

Op 17 Mei 1947 vond ik bij Singraven (Denekamp) een fraai erythristisch vierlegfel van deze soort.

Het vorig jaar vond ik op 6 Juni op de Hoge Veluwe eveneens een nest van deze soort, met 5 eieren met lichte grond, getekend met zeer grote olijfbruine vlekken. De eieren waren echter sterk bebroed, zodat ik ze niet heb verzameld. Dit jaar

(1947) vond ik op 23 Mei op zeer korte afstand daarvan een nest met twee eieren van hetzelfde type; op 27 Mei verzameld met 4 eieren.

(W. Hellebrekers)

Twee eieren van de Koekoek, *Cuculus c. canorus* L., in één nest.

Ons Clublid J. G. van Marle was zo vriendelijk mij een nest te zenden met twee eieren, welke beiden van een Koekoek waren, één donker groenachtig grauw en één roodachtig bruin, dus duidelijk van een verschillend wijfje. In het nest was een ei van de pleegmoeder geweest, doch dit was door den tuinman van van Marle gebroken. Volgens van Marle was het een blauw, ongevekt ei geweest, type Gekraagde Roodstaart, dus zeer waarschijnlijk van een Heggemus. Zonder deze wetenschap zou ik ook gedacht hebben aan een Groenvink, daar de nesten van Groenvink en Heggemus soms nogal op elkaar gelijken; gewoonlijk bevat het nest van de Heggemus meer mos. Bijzonderheden: Op 15 Juli gevonden, waarbij het blauwe ei werd gebroken, de Koekoekseieren waren echter nog warm, zodat op dat ogenblik de pleegmoeder broedende was, daarna door de vogel verlaten. Desniettenstaande nog een week laten liggen en op 25 Juli voor mij verzameld. De eieren waren flink bebroed, minstens een kleine week.

(W. Hellebrekers).

Een vroeg legsel van de Bruine kuikendief, *Circus ae. aeruginosus* L.

Op 17 April 1947 werd, in de Oerder- of Pinkeduinen op Ameland, een nest gevonden met 3 eieren van den Bruinen Kuikendief. Aangezien deze vogelsoort haar eieren met tusschenpoozen van 2 à 3 dagen legt, moet het eerste ei op zijn vroegst op 10- en op zijn laatst op 13-, maar in elk geval vóór het midden van April, in het nest zijn gedeponeerd. In verband met den voorafgeganen, zéér langdurigen en kouden winter, zéér zeker een opmerkelijk vroege datum. (de V.)

Een afwijkend getekend ei van de Wespendif, *Pernis a. apivorus* (L.).

Op 6 Juni 1947 werd op de Hoge Veluwe een nest gevonden van de Wespendif, vlak bij de broedplaats in 1946. Het nest bevatte één ei; op 2 Juli bevatte het (nog) twee eieren, op 19 Juli nog slechts één (het andere door een Kraai geroofd?), doch de vogel was nog steeds broedende. Hoewel men toen al met zekerheid kon aannemen, dat het ei onbevruucht was, heeft men het nog een week laten liggen en pas daarna verzameld. Met toestemming van den Directeur der Stichting Hoge Veluwe werd door Wigman het ei aan mij aangeboden; uit de aard der zaak een welkome aanwinst voor mijn collectie, vooral daar het ei belangrijk afwijkt van het gewone type, dat bijna altijd zeer fraai, kastanjebruin gevlekt is over de gehele schaaloppervlakte. Dit ei is zeer weinig gevlekt en vertoont bijna de gehele witte grondkleur met uitzondering van een grote, een middelmatig grote en ook kleine donkere vlekjes. Het is natuurlijk bekend, dat het pigment bij de eieren van de Wespendif zeer aan de oppervlakte der schaal ligt en zeer gemakkelijk loslaat, doch dan ziet men lichtere vlekken en strepen en niet een zuiver witte grondkleur. Maten en gewicht zeer normaal: 49,8 x 41,1 en 3,5 gram. — Enkele dagen na het wegnemen van het ei, vloog de vogel nog van het nest.

(W. Hellebrekers).

Een en ander over de Lepelaars, *Platalea l. leucorodia* L., in het Zwanenwater in 1947.

Het aantal nesten in het Zwanenwater was dit jaar belangrijk minder dan in 1946, $\pm 60\%$ van dat van het vorig jaar; ook het aantal eieren was minder. Terwijl in 1946 de meeste nesten 4 eieren bevatten, enkele 5 en de rest 3, bevatten de meeste nesten op 3 Mei 1947 3 eieren, de overige 4 en geen enkel nest 5 eieren. Ook was de vlekking veel minder intensief; bijna geen enkel legsel

was fraai getekend in tegenstelling met die in 1946. Bij mijn tweede bezoek op 7 Juni waren er echter verschillende nesten bijgekomen.

(W. Hellebrekers).

Een laat legsel van de Scholekster, *Haematopus o. ostralegus* L.

Op 1 Augustus 1947 vond ik, op Schiermonnikoog een nest van de Scholekster met 3, reeds tamelijk bebroede eieren.

(de V.)

Late broeddata voor de Noordse stern, *Sterna paradisea* Brünn.

Op 1 Augustus 1947 vond ik, op Schiermonnikoog nog eene kolonie van ruim 20 nesten van de Noordsche stern. Elk nest bevatte 2, reeds geruimen tijd bebroede eieren.

(de V.)

Kleine eieren in het legsel van de Visdief, *Sterna h. hirundo* L.

Ik ontving een drielegsel, verzameld op 24 Mei 1946 op de Makkumerwaard, waarvan de eieren zeer klein zijn, n.l. 32,7 x 23,2, 0.960 gr; 25,3 x 19,9 0.460 gr en 21,7 x 16,8 0.370 gr. Kleine en dwergeieren zijn natuurlijk geen zeldzaamheid, doch ik vermeld dit wegens de zo geleidelijk afnemende grootte. (Normaal 41,1 x 30,3 en 1,089 gr.)

(W. Hellebrekers).

Korte mededelingen

(met 3 tekstfiguren)

Enkele aantekeningen over de Javaansche Pauw (*Pavo muticus*) in het wildreservaat Oedjoeng-Koelon.

Tijdens mijn talrijke tochten naar het wildreservaat Oedjoeng-Koelon, het schier-eiland aan den uitersten Z.W.-punt van Java, had ik gelegenheid enkele aantekeningen te maken over de Javaansche pauw, die in dit gebied vrij talrijk voorkomt en een nogal opvallende verschijning is.

De hieronder over deze vogels neergelegde gegevens hebben betrekking op de tijdens deze tochten gedane waarnemingen en strekken zich uit over de perioden waarin deze interessante en fraaie hoenders pronken en dus meestal een „sleepstaart” dragen, over die waarin zij eieren en kuikens hebben alsmede die waarin zij ruïen, dus een „slechte” staart hebben.

Ik zag de hanen het meest pronken in de maanden Augustus en September. In die zelfde maanden nam ik ook een soort van ceremonie waar, die hierin bestond, dat een grazende haan plotseling als waanzinnig in het rond begon te rennen waarbij de sleep een weinig van den grond af werd gedragen en waarbij soms, maar niet altijd, een luid „kie-auw” werd geroepen. Het gebeurde wel, dat zulk een vogel, die niet zelden een geheele „tegal”, inclusief het daar grazende haarwild, door zijn wonderlijke gedragingen alarmeerde, tenslotte naar het struikgewas rende en daarin verdween, maar vaker ging hij na afloop der vertooning weer gewoon met grazen door!

In de genoemde maanden dragen de hanen een fraaie sleepstaart, die echter in September of October meestal begint uit te vallen. Zwarte rui kon ik constateeren in October tot December en in deze laatste maand mist verreweg het grootste deel der hanen de sleep. Ik nam ook enkele malen sleepstaarten waar in Mei. Van 15 stuks, op 24 Mei door mij waargenomen pauwen die zich in een hoogen, kalen gebang (*Corypha utan*) bevonden, waren er enkele met een redelijk mooie staart.